

De Zwitserse Regimenten in Koninklijke Nederlandse dienst (1814 - 1829)

Zwitsers in vreemde dienst. Sedert de 17de eeuw hebben Brandenburg, Frankrijk, Napels, de verenigde Nederlanden, Oostenrijk, de Paus, Saksen, Savoye en Spanje Zwitserse soldaten in dienst gehad.

De motieven, tot het werven van Zwitsers waren in de eerste plaats de uitstekende naam als soldaat die zij sinds eeuwen hadden, verder de slechte economische toestanden, die altijd voor voldoende recruten zorgden, en tenslotte de Zwitserse neutraliteit die maakte dat de aanwezigheid van Zwitserse troepen geen gevaar voor vreemde inmenging met zich meebracht. Aanvankelijk werd de werving door de kantons oogluikend toe- gelaten, maar toen in 1672 Lodewijk XIV met zijn veroveringsoorlogen begon, sloot hij met verschillende kantons verdragen voor de werving van 11 regimenten. Daarna volgden Spanje met 6, Savoye met 5, Napels met 3 en Oostenrijk met 1 regiment.

Zwitsers in Nederlandse dienst. Aangenomen mag worden dat de Zwitserse kantons verwachtten dat de landen die Zwitsers in dienst hadden genomen de Zwitserse neutraliteit zouden eerbiedigen. (Wat ook altijd gebeurd is)

Daarom werd er van Zwitserse zijde naar gestreefd ook aan de verenigde Nederlanden een aantal regimenten te leveren. Pas nadat Prins Willem III koning van Engeland was geworden, kon Pieter Valkenier, die van 1690 tot 1704 ambassadeur bij de Zwitserse kantons was met Zürich en Bern de werving van een aantal regimenten overeenkomen.

- a) op 1 december 1693 het Züricher regiment van Hans Heinrich Lochman dat op 23 april 1704 verdeeld werd over de andere regimenten.
- b) op 27 maart 1693 het Regiment Grisons van Hercules de Capol, dat 20 oktober 1772 het Regiment Zwitsers Nr 4 werd en op 21 maart 1797 opgeheven.
- c) op 24 juli 1693 het Berner Regiment van Albert van Mulinen dat 26 januari 1717 gevoegd werd bij het volgende regiment.
- d) op 4 mei 1694 het Berner Regiment van Nicolas Tscharnier dat 20 oktober 1772 het Regiment Zwitsers Nr 3 werd en op 28 april 1796 opgeheven.
- e) op 29 april 1694 (tot 1697 in dienst van Savoye) het Zwitserse Regiment van Jean de Sacconay-Bursinel, dat 23 april 1714 werd verdeeld.
- f) op 1 januari 1697 het Berner Regiment van Guillaume de Muralt dat 20 oktober 1772 het Regiment Zwitsers Nr 5 werd en op 20 februari 1796 opgeheven.
- g) op 17 mei 1701 het Regiment Grisons van Luitenant-Generaal Arnold Joost Baron van Keppel graaf van Albemarle dat 20 oktober 1772 het Regiment Zwitsers Nr 1 werd en op 15 maart 1796 opgeheven.
- h) op 1 juli 1711 het Zwitsers Regiment van brigadier Jean Francois baron de Diesbach dat op 23 april 1714 werd verdeeld.

In het laatste jaar van de Oostenrijkse successieoorlog werd het aantal Zwitserse regimenten uitgebreid door de werving van:

- i) op 1 januari 1748 het Zwitserse Regiment van Jacques Budé dat op 25 september 1749 werd verdeeld.
- j) op 20 januari 1748 het Zwitserse Regiment van Abraham Graffenriedt dat eveneens op 25 september 1749 werd verdeeld.
- k) op 19 februari 1748 het Zwitserse Regiment van Samuel de Chambrier dat 25 september 1749 werd gevoegd bij het volgende regiment.
- l) op 22 maart 1748 het Zwitserse Regiment van Generaal- majoor Charles Antoine Sturler dat op 20 oktober 1772 het Regiment Zwitsers Nr 2 werd en op 26 maart 1796 opgeheven.
- m) in hetzelfde jaar werden compagnieën Zwitserse Gardes opgericht, die vóór 21 april 1749 verenigd werden in het Regiment Zwitserse Gardes dat op 18 februari 1796 werd opgeheven.

Zwitserse Regimenten in Indië: In 1781 en 1784 werden Zwitserse regimenten geworven voor de Dost Indische Compagnie. Door bemiddeling van de Franse Koning werden in Neuchatel de regimenten van Meuron en Waldner geworven die via de Kaap naar Java en Ceylon vertrokken.

Zwitserse Regimenten in koninklijke dienst: Na de Franse tijd was het voor Nederland bijna vanzelfsprekend dat met het herstel van de onafhankelijkheid de Zwitserse regimenten zouden terugkeren. Maar toen in maart 1815 België met ons land werd verenigd was daar weinig waardering voor het vreemde leger waardoor de koning zich liet bewaken. Trouwens in Zwitserland zelf geloofde niemand meer dat de Zwitsers in vreemde dienst het land neutraal zouden houden (ook Zwitserland was een Franse sateliet geweest) en in heel Europa hadden militelegers de beroepslegers verdrongen, waardoor de defensie veel meer een nationale zaak was geworden. En daardoor waren de dagen van de Zwitserse regimenten geteld. Op 31 december 1828 werd besloten tot de ontbinding die op 31 december 1829 voltooid moest zijn. Daar alle Zwitserse soldaten desgewenst in Nederlandse regimenten konden overgaan bleef een vrij groot aantal in Nederland, zoals meer dan een eeuw Zwitserse soldaten hier gebleven waren en Nederlander geworden zijn.

De vier Zwitserse regimenten van de Koninklijke Landmacht hadden in het kort de volgende geschiedenis:

- I) 23 september 1814. Capitulatie gesloten met kanton Bern tot indiensttreding van het Regiment Zwitsers van Jean Louis Nicolas de Jenner, bestaande uit een staf en twee bataljons elk van 10 compagnieën, waarvan 1ste en 10de flankeurs. Dit regiment lag te 's-Hertogenbosch en kreeg op 15 januari 1815 het nummer 29. (Jenner (1756-1633) had voordien in Frankrijk gediend en werd in 1816 generaalmaajoor).
- II) 19 oktober 1814. Capitulatie gesloten met kanton Zürich tot in diensttreding van het Regiment Zwitsers van Jacques Christophe Ziegler, samengesteld als dat van Jenner. Dit regiment lag te Luik en kreeg op 15 januari 1815 het nummer 30. (Ziegler (1768-1859) had voordien in Frankrijk en Oostenrijk gediend en werd in 1816 generaalmaajoor.)
- III) 27 oktober 1814. Capitulatie gesloten met Graubundenland tot in diensttreding van Regiment Zwitsers van Jacques Sprecher de Bernegg, samengesteld als de vorigen. Dit regiment lag te Maastricht en kreeg 15 januari 1815 het nummer 31. In 1823 werd Jacques de Schmid kolonel van het regiment. (Sprecher (1756-1822) was te Bergen op Zoom geboren, diende voordien in Nederland en

Engeland en werd in 1816 generaal-majoor. Schmid (1769-1844) had voordien ook in Nederland gediend en werd in 1829 nog generaal-majoor).

Krachtens de capitulaties zou het Regiment Jenner 29 geheel in het kanton Bern geworven worden, Regiment Ziegler 30 in de kantons Zürich, Schaffhausen en Turgau, Sankt Gallen en Aargau, Regiment Sprecher 31 in de kantons Graubunderland, Glaris en Appenzell.

Het vierde Zwitserse regiment, waarvoor op 29 maart 1815 de capitulatie werd gesloten, die op 7 mei 1815 door de koning werd bekrachtigd, zou geworven worden in de kantons Schweiz (6 compagnieën), Luzern en Tessin. (elk 4 compagnieën) Unterwalden en Solothurn (elk 2 compagnieën) Zug en Uri (elk 1 compagnie). Dit katholisch-schweizerisches Infanterie Regiment d'Auf der Maur had reeds op 15 januari 1815 het nummer 32 gekregen en kwam te Antwerpen in garnizoen.

Op 24 oktober 1815 werd de vorming van een 3de bataljon overeengekomen bestaande uit 4 compagnieën uit Tessin, 2 uit Schweiz en Unterwalden, 1 uit Zug en Uri. Het bataljon kwam te Mechelen in garnizoen.

Louis Auf der Maur (1779-1836) was te Napels geboren en door de Fransen krijgsgevangen gemaakt. Hij werd in 1815 generaal-majoor en in 1820 ontslagen waarna hij in dienst van Napels trad. In 1821 werd hij opgevolgd door Jean Baptiste Göldlin de Tiefenau (1773-1855) die voordien in Frankrijk en Zwitserland had gediend en in 1829 nog generaal-majoor werd.

Op 23 februari 1816 werd de vorming van een Ode bataljon overeengekomen bestaande uit 6 compagnieën uit Tessin, twee uit Schweiz en Appenzell. Dit bataljon kon echter niet geworven worden.

Toen op 27 februari 1817 de infanterie en cavalerie in brigades en divisies verenigd werden, vormden 29ste en 32ste regiment de 3de brigade van de 1ste divisie en 30ste en 31ste regiment de 2de brigade van de 2de divisie. Deze indeling bleef tot 1829 van kracht.

H. Ringoir